

OPERA

N.º 4 (2.º)

RYMANCIO

RÚPINTOJÊLIO

PRIE RYMANČIO

R Ū P I N T O J Ė L I O

LLKS Visuomeninės Minties Organas

1952 m.

Birželis

Nr.4/20/

Ž ě r u t i s

G E R A Ž E M Ė J

Gera žemėj.Mes prie jos krūtinės
Visada prigludę artimai.
Gera žemėj.Žemė mūs namai,
O padangtė jų - dangaus žydrynės.

Gera žemėj,kai jos kelią kuklų
Miname su meile ir džiaugsmu,
Prasivėrę mum lig gilumų,
Sviečia erdvės,kupinos stebuklų,

Kad nuo šito siauro žemės tako
Vis matytum,kaip žvaigždynai teka
Ir kaip saulė,keliasi rytais

Ir,žėruojant ugniai jų slaptینگai,
Tu ant kelių pultumei maldingai
Po žydriais jo šventnamio skliautais.

1949 m.

-----:~::~:~::~:~::~:~::~:~::~:-----

S E S E I

Pažvelk gegužyje į sodą žalią,
Į vakarus, saulėleidį auksinį,-
Nors viskas taip gražu, bet skaudžiai širdi gelia

Cia mūsų pavergtoji Tėvynėj.

Ne toks pavasaris laukuos alsuoja,
Ne toks skaistus ir vyšnių žiedas.
Mūs ašarom margi žiedai alsuoja,
Lakštingala skausmingai gieda.

Išeiki ir priglauski tylią naktį,
Prie žemės mylimos krūtinę,
Tada širdim tu galėsi pajusti,
Ką kenčia tavo pavergta Tėvynė.

Tau iš akių pabirs kaip perlų
Karčiujų ašarų upelis,
ir bus širdy nyku ir gaila,
Kad mūsų šalį vargų vargeliai.

Bet tu neverki, miela sese,
Tiktai uždek krūtinėj ugnį,-
Vergijos pančius nusimesim,
nutrenksim juos gilion bedugnėn.

51.05.17

.....O.....

G c e t h e

ira ir žmogaus sieloj visata,
Todėl visuomet kiekviena tauta,
Ką tik geriausio ir gražiausio žino,
Tai savo Dievu, viešpačiu vadina,
Erdves ir žemę pveda jo valiai,
Jo bijosi ir myli Ji, kur gali.

ooOoo

Z. M e l d a s

LAISVASIS PASAULIS PAMINĖJO MŪSŲ GEDULO DIENAS

Šių metų birželio 14-15d.d. laisvajame pasaulyje buvo didelis sujudimas. Jį sukėlė Vakaruose gyvenantieji mūsų tautiečiai kartu su ten gyvenančiais latviais ir estais. Mat, tomis dienomis jie visuose laisvuose kraštuose minėjo tragiškus įvykius, kurie dėjo si Pabaltijo kraštuose 1941 m. birželio mėnesį. Į minėjimą buvo įtraukta plačioji vakarų visuomenė, kuri rinkosi į tam tikslui šaukiamus susirinkimus ir mitingus. visų laisvųjų kraštų spauda ir radijas tomis dienomis ryškiai atžymėjo Pabaltijo tragediją savo straipsniuose ir paskaitose. Minios žmonių demonstravo vakarų pasaulio miestuose ir gatvėse, nešdamos la katus ir atsišaukimus, nukreiptus į laisvojo pasaulio sąžinę. Daugelis pabaltijiečių kartu su kitais vakarų valstybių piliečiais tomis dienomis patraukė prie sovietų atstovybių išreikšti savo protestą ir pasipiktinimą.

visu aktyvumu į šį minėjimą įsijungė vakaruose plačiai žinomos organizacijos ir komitetai, pirmiausia Laisvosios Europos Komitetas, kuriame yra atstovaujamos ir visos trys Pabaltijo valstybės. Žymūs vakarų politikai ir visuomenininkai tomis dienomis prabilo į tremtyje gyvenančius pabaltijiečius ir kartu į savo tautiečius. Atsišaukimą ta proga paskelbė JAV prez. Trumanas, žymieji JAV politikai respublikonų partijos vadai Djuži, Delesas ir kiti. Tuose atsišaukimuose skambėjo užuojauta ir padėsa mas mūsų tautai ir priminimas Vakarų tautoms, kad jos neturi susitaikinti su smurtu ir teroru, kuris užvaldė tokią žymią pasaulio dalį.

Birželio 14-15d.d. minėjimai vakarų žmonėms išsamiai nušvietė tai, ką mūsų tauta pergyveno anomis skausmo dienomis. Prieš publikos akis praslinko žmonėmis pakrauti ir užkalti vagonai, kurie rieda į rytus, veždami geriausią mūsų tautos dalį sunaikinimui. Praslinko vaizdas visų tautos kančių, kurias jai teko pergyventi pirmoje bolševikų okupacijoje.

Kartu išryškėjo ir anuometinės mūsų tautos pastangos pasipriešinti prievartai. Gražiai buvo išryškintas ir tinkamai įvertintas mūsų tautos sukilimo vaizdas, kai tą pačią 1941m. birželio mėnesį ji išvadavo iš komunistų rankų buvusią laikinąją sostinę Kauną ir veik visą Lietuvos teritoriją. Pro 1941m. birželio mėn. įvykius ryškėjo ir dabartinis mūsų tautos gyvenimo vaizdas: metai iš metų, siskartojančios deportacijos, žudynės, persekiojimai, teroras, kartų didžiausio pasiaukojimo kupinas pasipriešinimas, siekiant brutaliausios vergijos sąlygomis apginti bent savo dvasinę laisvę. Visa tai turėjo žadinti vakarų žmonėse mintį, kad demokrati ja negali taikintis su komunistine sistema, kad ji turi ryžtis šventajam žygiui, ateidama į pagalbą vergijos sukoms.

Reikia pasakyti, kad tas birželio įvykių minėjimas, praėjęs su tokiu plačiu atgarsiu vakarų pasaulyje, nėra vienintelis tos rūšies faktas. Jis yra tik vienas iš ilgiausios grandinės tokių faktų, kaip katyno žudynių byla, kaip priverčiamojo darbo stovyklų teismas, vykęs Briuselyje, kaip JTO vydomas apklausinėjimas dėl koncentracijos lagerių sovietijos kraštuose ir kt.

Visi šie faktai turi tikroje šviesoje parodyti bolševizmo sistemą. Jie turi sukelti vakarų pasaulyje užuojautą pavergtiesiems ir pasmerkimą tironams. Kartu jie turi parodyti, kas galėtų laukti laisvojo pasaulio, jeigu jie ne sukauptų savo jėgų pasipriešinti tironijai.

Vienas pagrindinių dalykų kovoje su bolševizmu yra tikrojo jo veido parodymas. Tai atgraso nuo bolševizmo daug daugiau nei kas kita. Kaip tik šitas kovos metodas sudarė didžiausią smūgį komunistams.

Kaip tik šitoje fazėje lemiamą vaidmenį tenka suvaidinti mums, komunistų pavergties kraštams, iškenčiantiems visas tironijos eksperimentų kančias. Kartais iš nevilties gali pasirodyti, kad mūsų kan

šios tironijos jūnģe yra beprasmiš. Tačiau kaip tik jos yra tas didysis veiksnys ir veikėjas, kuris paruošia lemiamą smūgį tironijai ir pranašauja mums šviesią išsilaisvinimo viltį. Tas pats 1941m. birželio įvykių minėjimas kaip tik parodo, kad mūsų nelaimių laisvosios tautos neužmiršta. Pasaulis mums mūsų kančias. Jis iš mūsų nelaimių mokosi. Jis per mūsų nelaimės bręsta didžiajam savo uždaviniui - bolševizmo tironijos nubaudimui ir laisvės bei taikos grąžinimui visoms tautoms.

Iš tikrųjų, pro mūsų kančias daugelis faktų į mus dvelkia tikrąja laisvės viltimi. Šia proga sušminėsim tik vieną tokį faktą, sužvilgėjusį š. m. birželio mėn. pro mūsų skausmo dienų minėjimą: tai viljamsburgo deklaracija, ką tik paskelbė tą Jungtinėse Amerikos valstybėse dešimties komunistų pavergtų Europos tautų, tarp jų ir pabaltijiečių. Joje visos Rytų ir Centro Europos tautos pasisako už tautų žmogaus laisvės bei lygybės principus, už teroristinių deportacijų, kolchozacijų ir kt. sistemų panaikinimą bei žmogaus saugumo ir asmeninės laisvės garantijas. Kartu šią deklaraciją paskelbusios tautos pasižada, atgavusios laisvę, įgyvendinti tarp savęs tautiško broliškumo principus, susirišti tarpusavyje tvirtais draugystės ryšiais ir vieningai įsijungti į Jungtines Europos valstybes.

Tokiomis viltimis bolševikų teroro akivaizdoj šviečia mums laisvasis pasaulis. Kad tos viltys nėra apgaulingos, apie tai mums kalba ne tik mūsų pačių pasiryžimas, bet ir tie vakarų pasaulio balsai, kuriuos girdėjome, kad ir šiame ką tik įvykusiame birželinį įvykių minėjime.

Laisvasis pasaulis yra pasiryžęs gyventi, todėl jis negali mums neateiti į pagalbą, nes mes esame jo gyvoji dalis. Atsisakydamas savo dalies, jis turėtų pats savęs atsisakyti. Todėl birželio įvykių minėjime teisingai pareiškė Laisvosios Europos Komiteto pirmininkas Mileris: "Mūsų laisvė negalės išsilaikyti, jeigu ir kitis nebus laisvi".

V Y C I U

P. R. K. 47207

L a u k ū A ž u o l a s

N E S V Y R U O K

K E L I U

Vaitoja miškas, ošia, ūžia,
Linksta eglės, uosiai ir beržai.
Žengia broliai kovon nepalūžę,
O tu abejingas likai.

Ar įstengi ramiai tu klausyti
Kaudų močių ir sesių savų,
Kai mūs žemė, kraujuose nudažyta,
Saukia ginti didvyrių kapų?

Tad, broliau, pasiryšk, nedvejoki,
Apsispręski garbingai tvirtai,
Prieš raudonąją priešą kovoki,
Skirki jėgas laisvės kovai šventai

51.03.15

T ė v ū n a s

LLKS - TAUTOS DVASIA

Praamžiaus lėmimu mūsų tauta apsigyveno Nemuno upyne tarp Rytų ir Vakarų, tarp dviejų grubuonių, kurie, varžydami tarpusavyje, visą laiką mum pra puldė rengė. Matomai Praamžius taip viską sutvarkė, kad ir anie galiūnai turėtų ko iš mūsų pasimokyti, kad ir jie į gyvenimą tam tikru laikotarpiu įeitų žmonėmis.

Istorijos eigoje mūsų tauta čia, sukūrusi galin- gą valstybę, lėmė kitų tautų rytojų - teikė joms prieglobstį nuo jų priešų; čia, valstybiškai žlugus, pati pateko į svetimųjų priespaudą, bet kaip tauta ji išliko visuomet gyva ir gaji.

Gražūs buvo nepriklausomybės laikai. Daug didin- gų laimėjimų buvo pasiekta tais laikais tiek kul- tūrinėje tiek ekonominėje srityje. Ne veltui mes

didžiavomės tais pasiekimais. Jais stebėjosi ne tik mums draugingą tautų atstovų, bet nusistebėjimą pareiškėdavo ir mums prapulties geidę. Tie laimėjimai tuo didingesni, kai jie buvo pasiekti gyvenant tarp taip nedraugingų kaimynų, kurie buvo lygiai tiek pa našūs, kiek ir skirtingi.

Nors ir sunkus tiesos kelias, bet jis ir tikras, nes galų gale tik tas kelias atneša laimėjimą. Po Didžiojo pasaulinio karovakarų demokratiniam pasauliui ir po didelių pastangų nepavyko įgyvendinti visoje žemėje tiesos. Didžiojo karo pasėkoje rytuose milijonais žmonių gyvybių grįsdamas sau kelią bolševizmas būt žmogui vadovu pasišovė. vakaruose šimė nacional-socializmas, pantekinišs visas kitas tautas, save paskelbęs viršžmogiū ir tuo vertęs kitus jam vergauti.

Lietuvio nežavėjo nei vienas kaimynų pasirinktas kelias. Jis ėjo savitą - lietuvišką kelią. Jis pilnai suprato, kad tų dviejų jėgų susikirtimas yra neišvengiamas, kaip kad ir neišvengiamas ir jų išnykimas nuo žemės paviršiaus, nes savyje neturėdamos sveiko prado, jau savo prigimtyje jos buvo pasmerktos išnykimui.

Pirmosios bolševikinės okupacijos metu lietuvių tauta priešinosi pasyviai, laukdama, kad dvi piktosios blogybės susikabins mirčiai. 1941m. birželio mėn. lemtingomis dienomis lietuvių tauta pasirodė esanti gaji ir pasiryžusi atkurti savitą valstybinį gyvenimą. Deja, jai nebuvo lemta - vieną okupaciją pakeitė kita. ir vėl lietuvių tauta kaupė jėgas ir ruošė kam tai lemtingo.

Kai raudonoji piktybė mušdama rudąją, antru kart užgriuvo Lietuvą, lietuviai lyg kokios paslaptingos jėgos varomi apsisprendė vieningai: jeigu bolševikai pravedė baisingą terorą pirmosios okupacijos metu, vien už tai, kad lietuvis šventai mylėjo gimtąją žemę ir buvo nuo jos neatplėšiamas, tai dabar is joku būdu nepakęs šios tautos, kuri nesiduos lengvai varoma į bolševikinį tautų žvėryną. Ta paslapti goji jėga buvo senovės vyčių dvasia. Lygiai kaip

senovėje vyčiai, pastebėję degančias Tėvynei pavojaus ugnis aukštuose kuoruose, rinkosi į pulkus^{taip} antrojo bolševikmečio pradžioje būrėsi vyrai prie laužų tvirtai pasiryžę ginti gimtąją šalį ir jos nuo amžių nusistovėjusias tradicijas. Tėvai laimino sūnus į mirtį suprasdami, kad tik nepaniekinęs prosenelių ir senelių išminties ir patirties sukurs naują ir gražesnę gyvenimą. Lietuvis negalėjo sutikti su bolševizmo žmogaus nužmoginimo idėja - taip iš giliai antibolševikinės tautos dvasios gimė

P a r t i z a n a s.

Lietuvių tauta, eidama protėvių keliais, išugdė partizaną. Partizanas, pakėlęs ant savo pečių sunkiau sį išsilaisvinimo kovos našta ypač tuo momentu, kai mes, būdami atskirti nuo laisvojo pasaulio, nežinojome tikrosios padėties. Bet ir čia sveikos tautos ugdytas partizanas sveikai galvojo - vakarų demokratijos neišduos mūsų tautos bolševizmo valiai. Šiandien tas jau kiekvienam pilnai aišku iš giraimų ir lietuvių kalba transliacijų iš laisvojo pasaulio. Partizano pasirinktas kelias pasirodė teisingas. Tautos išugdytas savas pasididžiavimas paskui save paauko ir didžiąją tautos dalį eiti ir per bolševikmetį žmonėmis.

Sveika tauta, sveikai apsispręsdama, rado savyje vadų, kurie sugebėtų ir šiuo metu vadovauti tautai. Bet ar jie galėjo atsisakyti nuo tautos lėmimo ją vesti ir per šį skausmo kelią? Taip gimė **LKS** - lietuvių tautos vadovos reiškejas ir vykdytojas.

Ne veltui sveika tauta didžiavosi savo sveikais sūnumis - partizanais - šiandien visas laisvasis pasaulis didžiuojasi ir stebisi mūsų tauta. Laisvasis pasaulis didžiuojasi ir stebisi mūsų tauta, kad ji vieningai susitelkusi į **LKS**, nežiūrint baisiausio teroro, nepraranda vilties ir su žmogiškuoju pasitikėjimu skina kelią į laisvą rytojų. Ne vien vakarų pasaulio atstovas yra padaręs pareiškimų, kad ir šiandien Lietuvoje demokratinis principas yra gilus. Bet ar tai naujenybė mūsų tautai? Ar to paties nerasime senovės mūsų kunigaikščių vals

tybėje, kai mažumos tvarkėsi laisvai ir gaudavo įvairiausių privilegijų; ar ne ta pačia mintimi knygne - šys per pavojus žygiavo iš kytprūsių su knygų ryšulėliu; ar ne dėl to savanoris kūrėjas ryžosi pralieti kraują - kad lietuvis būtų sau žmogus. To paties buvo siekiama ir nepriklausomybės metais, kai lietuvis lietuviu turėjo bendradarbiauti su kitataučiu, kurdamas žmonijai skaidresnį rytojų.

Didinga tautos praeitis davė ir duoda jėgų didingai žengt ir per bolševikmetį. Lietuvis, gindamas žmogiškąją aš, ir mirt nesibijoj. Partizanas perneša viską, pakelia visus sunkumus, su šypsena veide net ir gyvybę aukoja, kad jo mirtis išlaikytų tautą gyvą. Jis gerai supranta, kad miršta tik paskiri žmonės, bet ne tautos. Tuo labiau nemirs taip stipriai gyvybinga lietuvių tauta. Tauta, turėdama sūnų, kurie už ją aukojas, amžiais bus gyva. Tai vėl paveldėjimas iš prosenelių, tai jų dvasia. Lietuvis niekuomet esi - švaisstė savo gyvybę cirko arenoje ar dėl damų, bet rado tikslingiau savo gyvybę paaukot tėvynės gerovei.

Partizanui lengvai pernešami visis sunkumai, nes su juo vieningai žengia visa tauta. Peribiu pasiaukojimu ir pasišventimu tęsiama išsilaisvinimo kova per aštuoneris metus davė karžygiškiausių ir gražiausių pasiaukojimo, drąsos, ištvermės, artimo bei tėvynės meilės pavyzdžių. Kiek daug karžygiškų darbų yra atlikę karštinčiai senutėliai, suaugę, jauni mas ir net vaikai. Visiems artimas tėvynės škausmas, visi jį pergyvena ir kaip galėdami atiduoda savo pareigą Tėvynei. Tūkstančiai lietuvių, ištremtų į Sibirą, gyvena viena viltimi ir lūkesčiais su Tėvyne je kovojančiais, kad tie są nugalės klastą ir smurtą, kad pavergtoji Tėvyne numes sunkų vergijos jungą ir kaip laisva valstybė kitų laisvų valstybių tarpe galės atiduoti savo pabeigą žmonijai.

ne svečiu į Lietuvą atvyko bolševikai, bet šei - mininką nužmogint, kad jis pats savame krašte nebūtų kurtų. Bet lietuvis ir ne svečiu sutiktam turi didybės savo darbais ir pavyzdžiais ir anam žmo-

gau kelią parodyt. Lietuvis tiki, kad ir ne svečio širdyje dar rūsena žmogiškoji kibirkštėlė, kuri iš augusi galinga liepsna gali ją apvalyti.

Prieš akis stovi Niurnbergas, kuriame vienas iš sėbrų, neradęs kelio gyvenimui grįžti žmogumi, turėjo progos pasisūpuot, kad daugiau geležiniu batų e mindžiot šios žemės. Bolševizmas jau ten pats save pasmerkė, sutikdamas, kad žmogžudžiai nėra verti ir tos virvės, kuri reikalinga už jų darbus juos palydint į paskutinę kėlonę. Ar tai nebuvo jau tada įspėjimas jiems žmonėmis grįžti gyvenimui.

Nors skaudūs fiziniai sunaikinimai palietė lietuvių tautą, bet dvasioje ji didi ir nepalaužiamai tiki laisvu gyvenimu. Ji tiki, kad bolševizmas, išsipykęs savo beprotybėje, sprogs pats savyje. Atidžiau pasekė pasaulyje vykstantį vyksmą, rasime daug faktų tam teigimui patvirtinti. Naciams už jų nusikaltimus Niurnbergas buvo surengtas tik karą pralaimėjus. Bolševizmo nusikaltimai prieš žmoniją jau šiandien keliami aikštėn ir pasmerkami ne vien tautų viešosios opinijos, bet kaip tautinių taip ir tarptautinių oficialių instancijų. Bolševizmas siunta agonijoje, bet jis savo pinklų išsinarplioti negali. Paneigęs žmoguje dieviskąją pradžią, kurdamas žemėje nebūtį, pats nesulaikomai į tą nebūtį rieda. Ginklo pagalba, gal ir atominės bombos forma tebus reikalinga tik kaip priemonė bolševizmo užguitoms armijoms grįžti į nuteriotas tėviškes jų atkurti.

Sveika tauta, išsiugdžiusi Partizaną, kuris davė pagrindą LLKS, turi kuo didžiuotus, kiek lygiai LLKS didžiuojasi ją išugdžiusia tauta.

Tautos ir kartų kartos didžiulis lietuvių išsilaikymo kova, bet lietuvis atsakys: pasirėmęs protėvių patirtimi ir išmintimi, vadovaudamasis karžygių dvasia, aš tik žmogumi - lietuviu perėjau bolševikmetį.

ENKAVEDISTŲ NAGUOSE

1950m. vieną kovo mėn. vakarą vos uždegus lempą, kažkas pasibeldė į duris. Paprašius įeiti, niekas ne sirodė. Kaip motutė, taip seserys, tiek pat ir aš dėl to nustebom. Pabeldus ir antru kart, priėjau prie durų. Už jų stovėjo kažkoks nepažįstamas vyriškis ir mane vadino į lauką. Atsisakius eit, jis įėjęs į kambarį, pasisakė, kad siūstas prt., kad aš kuo skubiausiai turiu vykt į Truskavą pats batsiuvi prt. batams medžiagos. Supratęs reikalą, pasakiau, kad jokių prt. nežinau ir kokio tai Truskavoj batsiuvio nepažįstu visai. Išprašęs laukan, užrakinau duris užgesinau šviesą.

Motutė pastebėjo apie namus belakstančius vyrus. Visnas iš jų pradėjo belstis į duris ir įsakė išleisti. Išleisti atsisakius, pasisakė esąs Truskavos garnizono viršininkas. Prieš tokį negalint priešintis, įėjęs visus iškratė ir pareikalavo pasisakyti, kas neseniai buvo užėjęs.

Nupasakojus apsilankiusio išvaizdą, įėjo ir anas. Anam barantis už tai, kad nėjau laukan, ltn. Sodovnikas/garnizono viršininkas įsakė rengtis. Motutei klausiant ar paleis, Sodovnikas pasakė, kad tik tada, jeigu apie šį įvykį visi tylės.

Penkiolikai ruskių nusivarius į Truskavą, atidavė Sodovnikui ir iš Panevėžio iškvieistiems trims enkavedistams. Pradėjus tardyti, paaiškėjo, kad esu iš duotas vieno suimto prt.

Iš pradžių tardytojai buvo labai švelnūs. Nesužavėję turtais ir tarnybomis, teprašė pasakyti, kur yra prt., kiek jiems pasiuvaui batų, kada ir kur susitikdavam su jais. Įrodė, jog paklydusio jie gali pasi-gailėti, pareiškė, jei nieko jiems nepadėsiu, tai supūsiu kalėjime. Atsakius, kad jokių prt. nežinau, pareiškė, jog ir vėl leista mirties bausmė. Pradėjus kartot tuos pačius klausimus, skubu, kaip pradėjęs atsakyti. Apdaužę kumštėmis, skambina į Panevėžį, ir įsako atsiųsti mašiną.

Nuvedus mane į garnizono būstinę, teko gerai nuštebti: kambaryje prinešta šiaudų, kuriuose sulindę

miega ruskiai tartum pas ūkininkus laikomos kiau-
lės. Iki atvažiuos mašina ir man liepė į tuos šiau-
dus lįsti.

Atsigulus kyla įvairiausios mintys. Lyg atspėda-
mi, kad bėgsiu ir sragybinis ir enkavedistai piktai
seka. Beklausant jų kalbų, kurios telietė kiek kuris
mūsų Tėvynei padaręs nuoskaudų, sulaukiau ir maši-
nos birbimo. Paskui mane į mašiną sulipę penki rus-
kiai, apie dvylikta nakties pristato į Panevėžį. Čia
antram aukšte laukia enkavedistai. Vėl tie pažys
klausimai, aišku, tie patys ir atsakymai. Neiškentęs
spiria koja ie pareiškia, kad su banditus stažys ski-
staton. Situotenuogąsdinė, išveda į kitą kambarį. Nors
langai su grotom, bet ir sargybinių palieka. Tas pas-
dines ant gr indų kampe, neleidžia ir pajudėti.

Kyta, atvedę į tardomąjį kambarį, pastato veidu į
sieną. Kai isako atsisukti, prieš mane stovi man pa-
žįstamas buvęs prt. enkavedistams isakius jam kalbė-
ti, jis viską apie mane pasako ir dar nuo savęs pri-
dėda: kad ša atėjęs pas juos į stovyklą, paėmęs kul-
koavaidį,ėjau į pamiškę patikrinti, ar nėra ruskių.
Pradėjus enkavedistus tikint, kad tas banditas me-
luoja, enkavedistai pradėjo mane mušti. Mušė, iki ne-
tekęs sąmonės, griuvau ant grindų.

Kankino tris dienas ir septynis kartus su banėi-
tu statė akistaton. Paskutinę dieną isakė nusireng-
ti ir keliauti į rūsį. Pradėjus isakymą vykdyt, apkū-
lė kumštėmis.

Pagaliau, suradę protokolą, liepė pasirašyti. Pasi-
rašius, nuvedė į kambarį, kuriame prie telefono budė-
jo du ruskiai. Po suėmimo pirmą kart leido ant pli-
ko suolo nusnausti. vos spėjus akis užmerkt, prikėlė
ir liepė eit į namus, žinoma, perspėję, kad pamatęs
banditus jiems praneščiau.

-tris dienas nevalgius ėmė noras užeit pas pažis-
tamą. visgi - nugalėjo prt. išsilgimas. Parėjus ir vis-
ką prt. papasakojus, turėjom gardaus juoko.

1952 m. gegužės mėn.

Našlaitis

PRR bendradarbiai

M E R K Y S

Prt.vrš.

Garbės ženklai: LK kryžiai 1-os ir 3ros rūšies III laipsnio.

Pažinau žmogų, kurio negalima buvo užpykinti. Buvo: jis jau viespatyje, žuvęs laisvės kovos metais Partizanu.

1949 metų rudenį aukštaliemenėms pušim čiuoždamas pirmasis saulės spindulys sušvėję atsigerti, džiaugsmu sušvito jo veide: pareigos šaukiamas jis nepavėlavo. Nuo tos valandos likome broliai, kurie džiaugias bendra lietuviškos duonos pluta.

Sužinojęs, kad gali būti PRR bendradarbiu, tuoju parašė pluoštą eilėraščių. Net nemirkčiodamas seka juos skaitančiojo veido raukšles. Pakėlus į jį akis, ir jis žiūri. Paklausus, ar galima garsiai paskaityti, jis stebis:

- Anava, maniau, kad tik aš negaliu savo rašto paskaityti.

Belikus nusišypsot, urveliui raukientis debesėliu, jis juokias.

- Ir ką gi patsai sakytum apie tą, kuris taip eilėraščius parašytų? - perskaitęs klausiu.

- O ką gi daugiau, kaip ir visi - su pirštu į kaklą baksterėjęs užbaigė, - sakyčiau, kad jam čia gal ir ne visai tvarkoj.

Belikus išpildyt jo prašymą, - pamokyti, kaip rašyti, teko pasiūlyti užrašyti, ką nors iš pergyvenimų. Šiuo kartu parašęs įteikia "Antys". Tai benagrinė - žinant, jis vėl baksteri į kaklą ir juokiasi iš tokio rašytojo.

- O jei tu taip parašytai, kas, Tavo nuomone, su to

kiu rašiniu tektų daryti? - užklausus jis rimtai aiškina: - Geriausia gražint pertaisyti.

Daugiau pusės metų teko stebėtis kantrumu žmogaus, kuris laimingas Jam Dievo suteiktu gyvenimu: dvidešimt, trisdešimt kartų perrašyt kai nuo nosies galiuko prakaitas čiurkšlele bėga, Jam vieni juokai. Šitas kantrumas Jam padėjo aprašyti ir apie savo kelionę į Maskvą.

Kuo Merkys buvo savo artimui, apie tai kalba ir jo žuvinimas. Kad artimas nedėjuotų, nebodamas ir per ugnį eiti, tą naktį keliavo broliui duonos.

Ji pažinęs tik tas gal geru neminės, kas neregėjo jo laimės - savo artimui skausmo ašarą šluostant.

- - - oooOOOooo - - -

I e t i s

PLIENINĖS ŠIRDYS

Mūs širdys, virtę jau seniai į plieną,
nebijo nieko, net pačios mirties.
Jos tikslai plaka kurt tokią dieną,
Kai laisvėj praeitį užmiršt galės.

Tada nemindys pikto prieš koją
Mūs žemės taip brangios, gimtosios, -
Jau rodos, regim karžygius atjojant,
Laisvai atsikvepiant laukus gimtuosius

Pirmyn į kovą širdys plieno,
Pirmyn už laisvę, meilę, tiesą,
Mes nešam skaisčią laisvės dieną,
Mes kuriam ateitį sau šviesią.

50.07.17

.....

V I S U O M E N I N Ė V E I K L A

Nuo aukšto bokšto iš Merkinės
pilies leido eiklią vylytėlę...

PARTIZANAS LLKS Pietų Lietuvos Srities Organas.
1950-XII-17 Nr. 10/14/, 1951m. sausio-balandžio mėn.
Nr. 1/15/-4/18/.

Partizane, argi ne kaip Mikio žentas eiklia vylytėle pataikai į savo mieliausio širdį? Tu, kas mėnuo išeidamas po šešis puslapius, ir bolševikui gražiai patari krimsti savų tėvų barzdas už tai, kad juos panašius į save pagimdė. Tave regėdama Lietuva savo nemarumu tiki; tavęs neišveikdamas ruskiš regi, jog ir jam, kaip ano meto kryžiuočiuo nuo Merkinės pilies, taip jam palikus savų lavonų kalnus, teks iš Lietuvos trauktis.

Partizane, girdžiu, klausi, kodėl krėviškai į Tave antru kart prakalbu. Gražus tu ir tuo, užtai ir prakalbu gimto krašto kalba. Jei Krėvė šiandien manę matytų, jam būčiau graži tema, Grainio liepai antrą amžininą suradus: esu senas, dėl to ir gražiausią bijau myluoti; man gražiausia, kai kur jauna dvasia nerimus ir save kitam reityt paveda. Tu mano meile, jauna dvasia nerimsti, dėl to senelį kvieti paskaityti Birutės laišką.

Ji mano mielos šalies dukra, pasimeldusi, iš mum širdį paėdusio Sibiro rašo savo br. prt.:

"...karštai pritariu Tavo pasiryžimui ir tvirtai

tikiu Tavo kovų pergale". Iš kovotojų, aišku, ir Birutei atsakymą duoda Vijoklis:

"Aš maldausiu gimtą žemę,
Kad nuodais jina! pritvinktu...
.....
Kad daržely šliauštų angys,
Šnypštų gričiose gyvatės.

Neprileisdamas ir minties Partizaną tikint, kad Birutė meldžias, prašo mūsų žemę pritvinkti nuodais, Partizane, Tavo naudai, prileidžiu: Birutė rami, didi dvasioje rašė: "Aš matau tave tvirtu žingsniu einantį kovon, jautriu žodžiu raminantį žilagalvę motutę, giedriu veidu sutinkantį mirtį." Rašė laiku, kai prasidėjo Korėjoje karas. Prileidžiu ir tai, kad Makartūro atleidimo akivaizdoje pakvietai Vijokli prakalbėti Tavo vardu. Sakykime, kad, laiko dvasiai kvatojantis, kad ir pas mus, mūsų amžiuje gali maitytis maldos su keiksmiais. Partizane, kiek tai laikydamis galima dorybe, negalim užmiršti nesenos nūdienos, kai mūsų priešas bolševikas ne be širdgėlos užraudojo, jog Makartūro ipėdinis Ridžuejus Korėjoj privedė iki to, kad ten baisiausiomis angimis ir gyvatėmis šnypštų maras. Čia teikia panašumą, kad bolševizmas privertė Birutę prašyti mūsų virsti jam lygiais.

Tiesa, galima prielaida, kad Vijoklis prieš atžvilgiu mus prašo virsti angimis ir gyvatėmis. Mano, mielas, prieš rengiantis tai sveikinti, tenka klausti: mes ar mūsų priešas geidžia, kad iš Birutės sesulių darželių šliauštų angys? Gyvenimui tikinanti, kad bolševizmas tikriausias meistras visu darželius paversti pikčiausiomis angimis ir gyvatėmis šliaužiojimo taku, ar, norint sekėti Vijokliu, ar ne geriau šitaip apsispręsti: norint mūsų gričias paversti šnypščiančiomis gyvatėmis, geriausia tas darbas patikėti bolševizmo bernams, pas mus - sribams ir šnipams.

Žinoma, galima sakyti, jog tai doriausia priemonė ir senius nūdienai realius padaryti, priklut rūstumui ir pikčiui. Tik taip sakant negalima ir šito išleisti iš akių:

1/15/Redakcija pasūlius "degančios neapykantos priešui", 4/18/ kalbėdama apie komjaunuolius sako: "Dar ne vėlu. Negriauk savo ateities".

Žinodamas lietuvių, kuris nepamaldų senį siūlo kart ant sausos šakos, save apginti, senis štai ką išvelgia Partizane: pasiūla parėmus kun. Gedimino "Pirmiau uolos sutrupės ir geležis pavirs į vašką, negu lietuvis išsižadės savo duoto žodžio" mintimi, atleidžia Redakcija taria: "Dievas su jumis". Tai prikišama seniui prielaida, kad nevisuomet būtina tautos dermė su savo Dievu. Jėigu su tuo sutiktum, tai ko gi verta būtų šita Šventraščio išmintis: Laiminga tauta, kurios Viešpats yra jos Dievas.

Dėl šios tiesos, Partizane, mūsų istorija štai ką sako:

Kad tautos nemarumas sutaptų su Dievo amžinatve, iš trijų šalių keliavo Lietuvos prt. atstovai. Kai jie susitiko, turėdami prie š akis ir kun. Gediminą, tautos nemarumą išvelgė žmogiškoje išmintyje. /Žiūrėk LLKS Tarybos pirmojo posėdžio protokolą/.

Partizane, nors bepriekaištingai kvieti senatvę supykti, bet tik geru tau sakau: neapykanta yra ne lietuvių išminties atstovas, o bolševikinio jausmo. To jausmo, kuris jį kaip Žalgirio mūsų besikeikiančių kryžiuoti nuvedė į JTO, kad ir anos organizacijos pagalba statytų sau karūvas. Vien tai, Partizane, sako mums, kad neapykantos, keiksmų atžvilgiu mums neverta bolševiku sekti. Šiuo atveju mums tesektimi mūsų tėvai, kurie iš didžiausių pavojų išvedė mus, išgelbėjo mus nuo g imimo tais, kurie gali virst prapšpanais, naciais, bolševikais. Ir į bolševizmą, kuris tik ne prėtu vadovaudamasis prieš pasaulį kvailiu save rodo, žiūrėdami mūsų tėvai mokina: tvot ir bažnyšė čioj. Tik, kad tvodami dar ir neapykantos pridė-tume, dėl to mūsų tėvai tyli. Ir tyli tik mus mylėda mi: jei mes prisileisim pikta neapykantos jausmą, tai jis ko gero pritaps prie mūsų ir paliks ta prigimti mi, kuri šimtais milijonų skaičiuojamas tautas prive da ne vien iš gėdos - iš nepernešamo skausmo rauda nuoti.

Kaip pasiklosi, taip išsimiegosi, sako mūsų tautos išmintis. Šita išmintimi vadovaudamasis, Partizane, Tu sakai: Dievas su jumis. Tu tuo didis prieš amžių Lietuvą: tik vadai, misionieriai regi šventą pareigą su kvailiuojančiu begėdžiu kai su sau lygiu susikipti. Lietuvos demokrato ir šiandien šventa pareiga, kad bet kuris išsigimėlis į ją tik rau donuodamas galėtų kelti akis.

Regiu, Partizane, vien šiuo kalbos mes baigt negalim: pas mūs, sąjūdy gyva ir vijoklių dvasia: juk negalėjom mes nuo jos likti liuosi, kai ilgus šimt mečius svetimieji ją ir per gražiausias mergas mums piršo. Jei mes ir šios minties neatstovausim savo spaudoje, mes nebūsime realūs. Kilus klausimui, kas gi daryti, kad, norint būti realiais, kad nesi - maišytų maldos su keiksmiais, mes turim ir šią pa - tirtį:

Ir svetimųjų mes nevengiam savo spaudoje, kuri ir amžių Lietuvai parodys, jog ir bolševikmečiu mes neužmiršom to švento reikalo, kuris nušalina nuo lietuvio veido jo didybę temdančias dulkes. Žemaitijoje šitą darbą atlieka UGNYS, PRISIKĖLIMAS, MALDA GIRIOJE. Savais broliais sekant, be Partizano pietiečiams tekstų išleisti vien laisvės kovotojų reikalams skiriamas laikraštis. Tai įvykdžius, Partizanas prakalbėtų tik tuo žodžiu, kuris neprasilenkia su LLKS Statuto dvasia.

Didžiam darbe linkėdamas Aukščiausiojo palaimos, linkiu ir to, kad Partizanas neatrodytų, jog jis neturi vienos, pagrindinės vedamosios minties.

Reiškiu giliausią pagarbą
Merkinės Ainis

--- " " ---

Ar yra bolševikų bent vienas, kuris nebūtų velnio apsėstas?

A. Jakštas.

T Ė V Y N E I

Argi rastum žemėj dar brangesnį turta,
Kaip tave, gražioji, mylima šalie?
O sesuo rūtelių, o sesuo nāturtų,
Mes, pažinę vargą, jau ne tie, ne tie...

Tu taip kantriai moki nešti kryžiaus našta,
Nuoskaudoj auđringa, pergalej rami.
Tai tave minėjom vingiuos drobių rašto,
Juoda dirvą plėšiant, girnas traukdami.

Juk regėjom tavo ašarą bežodę
Ir kentėjom skausmą žudantį nakties.
Gal ne kartą verkę, vienas kitą guodę,
Laukėm, kas mums kelią vėl diėnon praties.

Mes regėjom, didūs ažuolai kaip griūva,
Spindi kirvių ašmens, rytmečio ūkuos
Nuo akmens dar gatvėj kraujas nenuđziuvo,
Nenutilo šuvių aidas dar miškuos.

Ir buvai bragiausia, kryžkeliais išėjus,
Ir likai brangiausia laisvėj ir dainoj.
Mirti pasiryžom, nes tikrai mylėjom,
Kaip našlaite vargšę pasakoj vienoj.

- - - " " " - - -

ANTRA KARTA PARTIZANŲ MOTINA

Nuo žiėmos šalčio pašiurpęs kūnas ir mediniam
namely pasirodęs šviesos žiburėlis suvyliojo part
zanus užeit pasisvečiuot. Pasitiko sesės švelnus
žvilgsnis ir motinos užuojautą beiškiantis veidas.

- Tik dvi gyvenate?.. klausimas

- Yra ir daugiau, tik - po žmones blaškosi. Čia
dar mano vyras, - senas serga.

Po kurio laiko vėl partizanai į tą namą užsuka.

Rytą senutė kalba:

0 Jis dar įsū sulaukiau. Bet mano senelis - ned
jis ir mirėmas kalbėjo, kad nori dar nors karą

pamatyti laisvą Lietuvą.

Tada, jums išėjus, jo klausiu, ar jis žino, kas čia buvo. Pagrasė pirštu ir man sako: - Tik tu motin niekam nekalbėk. Čia buvo tokie pat, kaip ir bermontininkų laikais užėidavo...

- Argi ir anais laikais pas jus užėidavo partizanai?

- Kaip gi, vaikeliai, nesuskaitysi, kiek kartu buvo užėję. Tik tuomet jiems geriau buvo pas mus užėiti: buvo didesnė troba, dar arčiau prie miško, pavojaus metu lengviau galėjo pasislėpti. Ir mes buvome tada trūtingesni. Turėjom juos kuo pavaišinti. O dabar, - man gėda...

- Miela motin, viskas gerai. Mums lietuviška širdis už visas vaises brange snė, - raminau.

Pasiteiravom ar ir tada taip partizanų ieškojo. Mptulė kalba:

- Ir dar kaip! Kaip pasiutę šunes, ipuls, rėkia, trankos, šaukia, kas naktį buvo, kur paslėpėt. Vieną kartą mano vyro ko neužmušė. Aš apalpau. Atgaivinus man sakė, kad gal būtų ir užmušę, bet, jam pasižadėjus prie šv. Antano užpikkti mišias, kaip šunes atšoko. Girdi, gal nekaltas. Tuomet ir trobesius sudegino. Palikom visai nuogi.

Neiškentėm nepasiteiravę apie anų laikų partizanų išvaizdą. Ji aiškina:

- Vyrai kaip ir jūs: gražūs, linksmi, drąsūs. Seni buvo su barzdomis, jaunesni be jų. Tik puliamotai, šautuvai jų ne tokie buvo. Jūsų geresni... pasidi - džiudama užbaigė.

Kiek palaukus motulė pasiteiravo:

- O dabar ar yra koks Lietuvos prietelius? Mums klausimas neaiškus, - dėl to pridėda:

- O gi kaip buvo Smetona ir kiti... Nagi prezidentas..

Aiškinam kaip mokėdami. Itikinam, kad viską Lietuva turi. Motulė atsidūsta:

- Taip, anais laikais sunkiau buvo, mažiau buvo mokytų žmonių. Partizanams grupuotis irgi buvo sunkiau...

Sesė broliams spaudžia ranką, linki greito pasi

matymo - laisvėje Visus išbučiavus, senutė laimina:
- Brangūs vaikeliai, saugokitės... Tik išlikt gyvi... Tegu Marija jus saugo... Žygiudami patižusių keliu, galvojame: kas laimins tuos, kurie motinų aša rose ir artimo kraujuose skęsta?

- - Iš Šilūno atsiminimų

- - - " " - - -

MITINGE

1948 m. Krekenavos miestely mitingierius iškoliojęs visus už pataikavimą banditams, už rėmimą jų maistui, slėpimą, baigia gražiuoju prašydamas, piktuoju grasydamas:

- Pranešinėdami apie banditus, padėsite mums išgauti ir nereikės jums laukti amerikonų.

Senutė į tai atsiliepė:

- Mieliausias tikrai nelaukiama amerikonų, nusidodo jie mums... Nebespėjam durų užsidaryti nuo jų, su terbom einančių.

- Motin, ne tų amerikonų, kur galvoji, bet tų laukiat, kur už vandenynų gyvena, - nieko nesuprantančiai senutei mitingierius aiškina.

- Va, jeigu kitokių, tai gal... Bet šitų tai jau tikrai nelaukiama, - tinkamai apšviesta senutė pradžiugo.

Užr.K.

- - - " " - - -

MAMYT, ČIA TAI JAU MELUOJI

1950 m. vieną sekmasienį apsidienavojam pas bičiulę kambaryje. Prieš penkių metų mergytę priversiti vadinti sribus. Mišų metu pradėjus prt. mels - tis, mergytė dar kartą persitikrina:

- Mamyt, tai kas jie?

- Sakiau, sribai, vaikeliai...

- Mamyt, čia tai jau meluoja! Gal gi sribai meldžias, - prisigerindama mergytė akim maldauja motutės, kad šiuo kartu nuo jos nesislėptų. Kai mamytė, ją apkabinus iš laimuzės juokėsi dukrytė, bučiuoda-

na ją, tyliai šnibždejo:

- Mamyt, jie partizanai...

Vakare prt.išeinat, su mamyte ve rke ir jos pen
kių metų dukrytė.

Užr.B.

- - - "*****" - - -

G - t é

DAINUOK, MANO ŽEME

Dainuo, mano žeme, vainikais žaliais apsipynus,
Iškentus žiemos rūstų speigą ir stingdanti šalti
Ateinam ir nešam tau pasakų gyvają pyne
Padėti iš miego sunkaus ir tamsaus atsikelti.

Dainuo, mano žeme, su diegu palaukės pirmuoju,
Ir pergalės džiaugsmo tekyla daina begalinė.
Mūs kraujas ve lėnoji į tavąjį balsą dainuoja,
Ir ašaros žydi gležnučiame žiedlapy lino.

Daugiau nesgardens čia kulkosvydžių šūviai patra
Nemiš tavo veido ateivio koja svetimoji,
Spindės akmenėliai ant vieške lio tolimo tako,
Ir paukščiai balti, tu matysi, kaip rytmečiu voja.

Pakyla iš griuvėsių sodybos namai apleistieji,
Atbus, ir languos vėl gėlės šakelę nulenks ten.
Mes verksim sugrižę, bus džiaugsmas taip sielą
užliejęs
Ir klupsim bučiuoti medinį, numindžiotą slenkstį.

- Ne vieną už mus palydėjo į mirtį likimas,
Dažnai neviltim buvo buitys ir erdvės aptemę,
- Bet šiandien dainuok pro gimtinės upelių ošimą,
Pro šlamesį girių dainuok,, o dainuok mūsų žemę.

- - - "*****" - - -

Dievas, negalėdamas visur būti, sutvėrė moti
nas.
Gerbk savo tėvą iš visos sielos, bet neužmiršk
ir savo motinos skausmo.

Lew Wallace

P A S I Ž V A L G I U S

P A S I K L A U S I U S

GERADĖJAS

Dar burliokams nespėjus nei padų kaip reik apšilti Lietuvoje, iš kažkur atsiradęs geradėjas Š. mieste lio gyventojams, kurie norėjo gauti žemės, susišaukė į mitingą. Žodžius aukso saujomis žarstant, visko begales prižadėjus, vienas iš klausytojų teiraujas:

- O iš kur žemei apdirbt gausim gyvulių, jai apšilti sėklos?

Geradėjui linksmai šūkaujant, kad Tarybų Sąjunga visko duos iš savo neišsenkamų išteklių, pro salės langus praėjo su svirneliu ant pečių ruskis. Geradėja saugojusi miliciją aną palaikiusi vokiečių šnipu, areštavo ir atsivarė į salę.

Geradėjui pirmam pradėjus teirautis, kas jis tokio atvykęs, anas atrišo savo terbybę:

- Rusijoje badas, išgirdęs, kad Lietuvoje yra duonos, atvykau jos pasikalėdot...

Geradėjui ausuojant miliciją už taip tinkamu laiką atvedimą svečio mitingą, žmonės, kaip aukso žemės saujom prisizėrę, kvatodamiesi skirstėsi.

Iš Lapelio pasakojimų

- - - " " - - -

KASMATIS

1944 m. užėjus ruskiams, penkiese patraukėm į Pašilių mišką. Pradėjus ruskiams miškus siausti, Kasmatis sako:

- Eisiu pas tetulę skersti kiaulės...

Aišku, tetulei kiaulės nepaskerdus, mes negausim lašinių. Jų geisdami, aną išleisdom. Jam išėjus, dėl viso ko, prie savo budelės tesugrįžom vakare. Klausiant iš vidaus niekas neatsiliepė. Vienas iš mūsų įlindęs pasiimti maisto, rado Kasmatis kamputy sėdintį. Drebdamas paiškinio, kad užstrašęs prie gelžkelio ir pas

mas telauks tik dokumentų, jų laukti palikom viena.

Po kurio laiko ryš. Marytė Kasmatis sutinka su stribo šautuvu. Jai nustebus, anas moksliskai išdės tē:

- Jeigu jiems patinka, tegu miške miršta. Aš noriū gyventi. Ir metų nesulaukus Kasmačiui užsivėrus ant pasalų, jam ir jo draugams sudėjom dainelę:

Ir Kasmatis, jodraugai,

Gavo pylos neblogai:

Vėjas pūtė, stogus pešė,-

Velnias juos į peklą nešė.

Užr. Giraitis

§ - - " " - - -

KIAURO MAIŠO NEPRIPILSI

- 1949 m. pavasarį į Betygalos valsč atvykęs iš Ra seinių aukštas pareigūnas su trim sribais A kaime rinko paskolas. Užėjus pas geriau gyvenanti valstie ti, anas šventos ramybės dėliai ant stalo paklojo du šimtu rublių. Užsigavę rinkėjai, pareikalavo tuo jau pat valstybei paskolinti tūkstantį rublių. Vals tiečiui atsisakius, jį areštuoja ir varosi į Betyga lą. Varytis pabodus, per sribus siūloma:

- Kaip sau nori rinkis: dešimtį metų kalėjimo, ar tūkstantį rublių duok!...

Į tai varomas atkerta:

- Kiauro maišo nepripylei ir nepripils!...

Nusivarius į Primančių mokyklą, sribai areštuo- tą veda į sodą. Čia, areštuotam viena virvės galą už nėrus ant kaklo, antrą permetus per šaką, sribai pa skutiniu kart klausia:

- Rinkis po šia šaka kiboti, ar duok tūkstantį rublių!

Kai ir tuo nenugązdino, sribai pasiutimą išlie- jo arštuotą primušdami, iki jiems buvo gana. Po to primušta pakėlė nuo žemės ir įsakė:

- Eik namo ir niekam nesiskusk! Ryt su pinigais ateik į Betygalą.

Užr. Dangutis

NEIŠTĖSĖJO

1951 m. į Krakės atkeltam granizonui vadovavo lt. žydas. Per dienas ir naktis vaikydamas garnizoną, Dot nuvoj surengė mitingą. Čia načalninkas išdidžiai pareiškė:

- Niu, iki čia nesunaikinsiu banditų, į sritį negrišiu.

Netrukus po to načalninkas apsupo namą, kuriame tik ką užėję du prt. Šeiminkui į vidų garnizoną įsileist atsisakius, načalninkas įsiveržia pro langą ir puola prie durų, už kurių kaip tik stovėjo prt. Žydeliui vos spėjus surikt:

- Niu, čia bus banditai, jei mani neleidi, - purptelėjo serija ir gryčia švinkte rėjo cesnaku.

Žydelį laidojo Šiauliuose. Per mitingą jo draugas ta proga prie kapo paskelbė:

- Kad jo vietoj būt žuvę šimtas kareivių, tai šis patriotas savo žodį Stalinui būt ištėšėjęs.

Užr. Dangutis

- - - " " - - -

KOKS DARBAS, TOKS IR ATLYGINIMAS

1949 m. žiemą Betygalos vlsč. vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas su trim sribais atvažiavo į Budraičių kaimą pas savą Masalskį pagerti. Iki soties prilakę baltakės, šaudydami važinėja po kaimą ir ragina vežti miško prievoles. Radus du piliečius, kurie dar visai nepradėjo vežti normos, pirmininko pavaduotojas, vos apversdamas liežuvį, agituoja:

- Tai ką, banditai, gal iš miško atėjusių klausot, amerikonų laukiat! Mitingą baigė tarybiškai: kol jūs amerikonų sulauksit, tai mes jums ir kailį nunersim.

Šautuvų buožēm "banditus" sudaužę, iš jų pačių pa-reikalavę virvių, juos prie ienų prisiriša ir varosi į Betygalą. Sribas, botagu tvodamas, ragina:

- Skudė! Banditų pakalikai! Ryt mes jums parody-sim amerikonus.

Po tardymo, piliečiams pasižadėjus išvežti nor -

mas, paleido. Paleisti, kam tai patarus, nuvyko į Vilnių apsiskusti. Dėl to iškiilo byla, kuri užbaigta: panaikinus valsčių vykdomuosius komitetus, Betyga - los valsčiaus vykd. kom. pirm. pav. buvo nukeltas Ilgižių kolchozo pirmininku.

Užr. Dangutis.

- - - " " - - -

ĮGYVENDINANT SAŽINĖS LAISVĘ

Lygumų vlsč. Sereikių km. prie vieškelio stovi šimtametė koplyčia. Joje kas metai vykdavo dveji atleidimai, apie ją apylinkės žmonės laidojosi.

Dabar valdžios įsakymu koplyčia uždaryta. Ne tik čia nešvenčiami atleidimai, bet ir laidojamą uždrausta į koplyčią įnešti.

Užr. Izikūnas

- - - " " - - -

IR PO VSIOM

1946 m. spalio mėn. iš Ramygalos su skrebais atvykęs partorgas Aidžiukas į Eriškių kaimą, areštavo jo kelėtoją gyventojų ir varosi į miestelį. Apie tai sužinojo Vazonio būrys. Areštuotojam pastoja kelią ir juos sutvarko.

Laidojant Aidžiuką, Krekenavos kompartijos sekretorius prie kapo mitingą baigė šiais žodžiais:

- Vot nušovė ir po vsiom!...

Užr. Giraitis

- - - " " - - -

ŽYMI PAŽANGA

Komunistai Korėjos derybose pasiprašė slaptų derybų. JTO delegacijos pirmininkas Harisonas, kalbėdamas apie šiuos posėdžius, pareiškė: nors slap - tuose paliaubų posėdžiuose susidarė darbai tinkama atmosfera, aš tuo pačiu netvirtinu, kad būtų padaryta nors mažiausia pažanga.

Pagavo Atkaklus Katinas

T A R K A

IŠ PERGALIŲ Į PERGALES

Saugumo Tarybai besvarstant kremlia draugių skundą dėl Korėjoje kilusio maro, beliko pas Maliką paklausti, ko gi šiuo kartu siekia Kremlius taip kovingai šturmuodamas Tarybų šalį? Į tai atsakydamas Malikas, ramiausiai užsikniaubęs skaitė rusišką lai kraštį. Naudodamasi ramybe, Saugumo Taryba bandė paskelbti rezoliuciją, kad ir šiuo kartu Kremlius te sivadovauja klasta ir melu. Teištaraš vienintėli²⁰ di veto, Malikas rezoliuciją pavertė tikru nieku.

Siuo klastą ir melą paskelbus Kremliaus šlove, saugumo Taryba pati savęs klausia, ar ne metas su tuo jai užbaigt sąskaitas? Tai girdėdamas Malikas nusikvatojo:

- ir nemėginkit, Tevas Stalinas šią teisę mane įgaliojo apginti veto pagalba.

- - - " " " - - -

KONKREČIOS NUOLAIIDOS

Korėjos žemėje besiekiant taikos, JTO aviacija suniukino elektrines, kurios net Sibiro karo pramo nei teikė elektros energiją. Tai isvydę komunistai, paprašė derybas vest prie uždary durų. su tuo JTO delegacijai sutikus, komunistų derybininkai ažiaugs mingai pareiskė:

- kodėl nesusitarti, kai aiškiausiai regimos konkrečios nuolaidos?

- - - " " " - - -

NEAISKU

Siomis dienomis "Amerikos balsas" pranešė, kad Tarybų salyje tik tada bus galima ką nors ant Stalino kalbėti, kai Berija ją išjos pas baltas meskas. Dėl šios neįsvengiamos būtinybės belieka paklausti:

- Nejaugi tik dėl neginčijamo malonumo šiandien Berija atkakliausiu mopsu Staliną saugoja nuo "rarkos".

T U R I N Y S

		Psl.
1.	žerutis Gera žemėj.....	1
2.	ietis sesel.....	2
3.	E. Meldas Laisvasis pasaulis paminėjo mūsų gedulo die nas.....	3
4.	Laukų Ažuolas nesvyruok.....	6
5.	Tėvūnas LLKS - tautos dvasia.....	6
6.	vašlaitis Enkavedistų naguose.....	11
7.	Prt. vrs. merkys	13
8.	ietis Plieninės sirdys.....	14
9.	merkinės Ainis Partizanas.....	15
10.	G-tė Tėvynei.....	19
11.	Silūnas Antrą kartą partizanų motinai	19
12.	K. Mitinge.....	21
13.	D. Mamyt, čia tai jau meluojai...	21
14.	G-tė Dainuok mano žeme.....	22
15.	Lapelis Geradėjas.....	23
16.	Giraitis Kasmatis.....	24
17.	Dangutis neištesėjo.....	25
18.	Dangutis koks darbas, toks ir atly ginimas.....	25
19.	izikūnas Įgyvendinant sąžinės laisvę	26
20.	Giraitis ir po vsiom.....	26
21.	Atkalus Katinas Zymi pažanga.....	26
22.	Iš pergalių į pergales.....	27
23.	neaišku.....	27
24.	konkrečios nuolaidos.....	27
25.	turinys.....	28

---oooo000oooo---

